

Lähetehjeet KYSin äitiyspoliklinikalle

Laatija(t): Orden Maija-Riitta
Vastuuhenkilö: Orden Maija-Riitta
Hyväksyjä: Keski-Nisula Leea
Kuvaus: Lähetekriteerit

Kun naisella on jokin perussairaus, on sen hoitotasapaino tärkeä jo ennen raskauden alkamista. Perussairautta hoitava lääkäri muuttaa mahdollisen lääkityksen raskauteen sopivaksi. Terveysportin Raskaus ja imetys tietokantaa kannattaa käyttää apuna. Raskauden suunnittelukäynti **erikoissairanhoidossa** on tarpeen, kun

- raskautta toivova nainen sairastaa vaikeaa verenpainetautiä
- hänellä on tyypin I diabetes
- kardiomyopatia
- sydämen tekoimplantti
- merkittävä munuaistauti

Sepelvaltimotauti, vaikea munuaisten vajaatoiminta ja aktiivinen SLE-tauti voivat pahentua raskauden aikana eikä raskaus tällöin ole suotavaa.

Terveysportti → Raskaus ja imetys
Teratologinen tietopalvelu p. 09-4717 6500 (klo 9-12)
<https://www.terveyskyla.fi/naistalo/raskaus-ja-synnytys>

Foolihappo

Kaikille raskautta suunnitteleville ja raskaana oleville suositellaan **0,4 milligramman** päivittäistä foolihappolääkitystä. Lääkitys pitäisi aloittaa **1-3 kuukautta ennen raskautta** ja sitä käytetään raskausviikkoon 12 saakka. Korotettua annosta **1 mg** päivässä tarvitaan, mikäli odottaja sairastaa diabetesta, epilepsiaa, keliakiaa, kroonista suolistotulehdusta tai mikäli naiselle on tehty lihavuusleikkaus. Neljän milligramman (**4mg**) päivittäistä annosta käytetään, mikäli perheessä aiemmalla lapsella on ollut keskushermostoputken sulkeutumishäiriö. Korotettu annos pudotetaan 0,4 mg:aan H12 jälkeen.

Sikiöseulonnat

Kaikille raskaana oleville tarjotaan sikiöseulonnat valtakunnallisen asetuksen mukaan. Varhaisraskauden ultraäänitutkimukset ja niskaturvokemittaukset (raskausviikoilla 11⁺⁰-13⁺⁶) tehdään Kuopion yliopistollisen sairaalan, lisälmen ja Varkauden aluesairaaloitten äitiyspoliklinikoilla sekä Kuopion terveyskeskuksessa. Rakenneultraäänitutkimukset (raskausviikoilla 18-22 tai perheen toivoessa myöhemmin) tehdään KYSin, IAS:n ja VAS:n äitiyspoliklinikoilla. Lähetetä näihin tutkimuksiin tehdään neuvoloista. Sikiöseulontoja tekevät koulutetut ultraäänihoidajat ja lääkärit. Lähetteestä on selvittävä, riittääkö UÄ-hoitajan tekemä seula vai halutaanko perinatologian erikoislääkärin kannanotto raskauden ja synnytyksen hoitoon.

<https://www.terveyskyla.fi/naistalo/raskaus-ja-synnytys/ultraäänitutkimukset-ja-sikiöseulonnat>

Laskutusosoite

POHJOIS-SAVON
SAIRAANHOITOPUIRIN KY
PL 900
70029 KYS

Posti- ja käyntiosoite

PUIJON SAIRAALA
KAARISAIRAALA
PL 100
70029 KYS
Puijonlaaksontie 2
Kuopio

SÄDESIRAALA
PL 100
70029 KYS
Kelkkailijantie 7
Kuopio

ALAVAN SAIRAALA
PL 200
70029 KYS
Kaartokatu 9
Kuopio

JULKULAN SAIRAALA
PL 300
70029 KYS
Puijonsarventie 60
Kuopio

KUOPION
PSYKIATRIAN KESKUS
PL 400
70029 KYS
Viestikatu 1-3
Kuopio

Vaihe (017) 173 311
etunimi.sukunimi@kuh.fi
Y-tunnus 0171495-3

Alkuraskaudessa lähete lääkärin arvioon äitiyspoliklinikalle

- toistuvat keskenmenot
- aiempi kohtukuolema
- aiempi ennenaikainen synnytys
- aiempi kehityshäiriöinen lapsi
 - varhaisrakenteet H12
- aiemmassa raskaudessa pre-eklampsia tai merkittävä sikiön kasvunhidastuma
 - kohtuvaltimon verenkiertotutkimus H12
- lääkkeiden, huumeiden, alkoholin käyttö tai runsas tupakointi ([linkki: Lähetekriteerit HAL-vastaanotolle](#))
- kohdun kaulakanavan heikkous
- sairastettu syvä veritulppa tai todettu trombofilia
- kohdun tai emättimen epämuodostuma tai ympärileikkaus
- monisikiöraskaus
 - korionisiteetin määrittäminen <H15
 - monokoriaalisia raskauksia seurataan 2 viikon välein H16 lähtien (twin-to-twin transfusionin riski)
- raskaana olevan naisen merkittävät perussairaudet (lääkehoitoa vaativat)
 - hyvässä hoitotasapainossa oleva hypotyreoosi tai astma eivät vaadi ä-pkl seurantaa

Neuvolaseurannan perusteella lähetettävät raskaana olevat naiset

- poikkeava sikiöseulatus
- poikkeava kohdun kasvu
- poikkeava glukoosin sieto
 - lähete heti, mikäli epäily jo ennen raskautta alkaneesta diabeteksestä
 - sokerirasituksessa 2-3 arvoa koholla → sokerikäyrän ohjelmointi ja välitön lähete ä-pkl:lle (edeltävästi GHbA1c ja P-gluc) + digihoitopolkuohjeistus neuvolassa
 - sokerirasituksessa 1 arvo koholla ja seurannassa sokeritasapaino hyvä, ä-pkl:lle H38 (ei HbA1c edeltävästi)
 - omaseurannassa toistuvasti koholla olevia arvoja (paasto ≥ 5.5 , tunti aterian jälkeen ≥ 7.8)
- immunisaattoriraskaus (todetut veriryhmävasta-aineet)
- raskaushepatoosi
 - intensiivinen kutina jalkapohjissa ja kämmenissä
 - alat ja sappihapot koholla **paastonäytteessä**
 - ilmaantuu yleensä vasta loppuraskaudessa H30 jälkeen
- anemia
 - Hb alle 90 g/l alkuraskaudessa tai kahdesti alle 100 g/l rautalääkityksestä huolimatta
 - tutki PVK+T, ferritiini (4826) ja transferriinireseptori (1949)
- synnyttäjän tai sikiön vuotoriski
 - von Willebradt
 - hemofilia

- arvio ä-pk:lla viimeistään H36 (synnytystapa)
- synnytyspelko
 - mahdollisimman pian asian tultua neuvolassa ilmi
 - lähetteen mukaan potilaan kanssa täytetty esitietolomake
- perheen vaikea psykososiaalinen tilanne
- nuoret ja vanhat synnyttäjät
 - alle 18 v sikiön kasvukontrolli ja kohdunsuu tilanne noin H28
 - yli 35 v ensisynnyttäjä sikiön kasvukontrolli noin H36
 - yli 40 v uudelleensynnyttäjä sikiön kasvukontrolli noin H38
- aiempi kohtuleikkaus: konisaatio, sektio tai myoman poisto
 - konisaatio → kerviksin pituus H28
 - kohdun runko-osan leikkaus → synnytystapa H36
 - mikäli nainen on synnyttänyt normaalisti alateitse sektion jälkeen, ei tarvetta synnytystapakäynnille
- sikiön poikkeava tarjonta
 - H36 ä-pkl:lle ulkokäännösharkintaan
- epäily sikiön ja lantion epäsuhdasta
- yliaikaisuus
 - H41+5 suoraan naisten akuuttikeskukseen (NAK)

Infektiot raskauden aikana

katso <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/raskaus-ja-synnytys/infektiot-ja-raskaus>

Laskutusosoite

POHJOIS-SAVON
SAIRAANHOITOPIIIRIN KY
PL 900
70029 KYS

Posti- ja käyntiosoite

PUIJON SAIRAALA
KAARISAIRAALA
PL 100
70029 KYS
Puijonlaaksontie 2
Kuopio

SÄDESAIRAALA
PL 100
70029 KYS
Kelkkailijantie 7
Kuopio

ALAVAN SAIRAALA
PL 200
70029 KYS
Kaartokatu 9
Kuopio

JULKULAN SAIRAALA
PL 300
70029 KYS
Puijonsarventie 60
Kuopio

KUOPION
PSYKIATRIAN KESKUS
PL 400
70029 KYS
Viestikatu 1-3
Kuopio

Vaihde (017) 173 311
etunimi.sukunimi@kuh.fi
Y-tunnus 0171495-3